

G E I R I A D U R

B A C H

LL Y D A W E G - C Y M R A E G

- 1 -

TREFN YR WYDDOR LYDAWEG

a b k d e f g h ch c'h i y j l m n (ñ)
o p r s t u v w z

TALFYRIADAU

adf.	adferf	gff.	gorffennol
am.	amodol	gof.	gofynnol
amh.	amherffaith	gw.	gweler
amhend.	amhendant	llaf.	llafariad
amhers.	amhersonol	lls.	lluosog
ans.	ansoddair	m.	mynegol
ardd.	arddodiad	neg.	negyddol
b.	benywaidd	p.	person
bann.	bannod	pend.	pendant
bf.	berf, berfenw	perth.	perthynol
cymh.	cymharol	pr.	presennol
cys.	cysylltair	rhag.	rhagenw
cyts.	cytsain	rhangym.	rhangymeriad
diff.	diffygol	rhif.	rhifol
dyf.	dyfodol	trefn.	trefnol
ebych.	ebychiad	u.	unigol
g.	gwrywaidd		

LLUOSOG

I lunio'r ffurf luosog:

- a) Ychwanegir terfyniad, e.e. abardaez g. -iou, h.y.
abardaeziou.

- b) Newidir terfyniad yr unigol, e.e. amez/eg g. /eien h.y. unigol amezeg, lluosog amezeien.
- c) Tynnir terfyniad yr unigol; e.e. blev'enn, h.y. unigol blevenn, lluosog blev (a gweithiau blevennou). Y mae'r holl eiriau yn y dosbarth hwn yn fenywaidd ac yn gorffen yn -enn.
- ch) Dulliau eraill, e.e. dant g. dent, arc'h g. ir-c'hier, ki g. chas (Ysgrifennwyd y ffurf luosog yn gyfan).

CYNLLUN Y GEIRIADUR

Y mae'r geiriadur hwn wedi ei sylfaenu ar y llyfr Alc'hwez ar brezhoneg eeun, gan Roparz Hemon. Ni cheir ynddo ond y geiriau mwyaf gyffredinol, y "basic vocabulary" (tua 1,500 o eiriau).

Ni roir y geiriau tarddiadol ond pan fo rhyw anhawster (o ran ffurf neu ystyr) yn codi ynglŷn â hwy, ond ychwanegwyd rhestr o'r ôl-ddodiaid a rhagddodiaid myaff gyffredinol yn niwedd y geiriadur.

<u>a</u> ardd. o.	<u>all</u> ans. arall.
<u>a</u> geiryn a.	<u>aluzen</u> b. - <u>où</u> elusen.
<u>abaoe</u> (<u>ma</u>) ardd. ers; <u>aba-</u> <u>oe ma</u> cys. ers pan.	<u>amañ</u> aſſ. yma. <u>amanenn</u> g. menyn.
<u>abardaez</u> g. - <u>ioù</u> diwedydd.	<u>amez/eg</u> g. / <u>eien</u> cymydog.
<u>abeg</u> g. - <u>où</u> rheswm.	<u>ampart</u> ans. medrus.
<u>a-bezh</u> ans. cyfan.	<u>amprevan</u> g. - <u>ed</u> pryfedyn.
<u>abred</u> ans. cynnar.	<u>amzer</u> b. - <u>ioù</u> 1.amser; 2.ty- wydd.
<u>aked</u> g. gofal.	
<u>adal</u> = <u>abaoe</u> .	<u>an</u> bann.bend. (o flaen <u>d</u> , <u>t</u> , <u>n</u> , <u>h</u> neu llaf.) y, yr.
<u>adarre</u> adf. eto.	<u>anal</u> g. anadl.
<u>a-dreñv</u> (<u>da</u>) adf. ardd. tu ol (i).	<u>anaout</u> (<u>anavez</u>) bf. adnabod.
<u>a-dreuz</u> (<u>da</u>) adf. ardd. ar draws.	<u>anavezout</u> = <u>anaout</u> .
<u>ael</u> g. - <u>ez</u> , - <u>ed</u> angel.	<u>ankounac'h</u> g. angof.
<u>a-enep</u> (<u>da</u>) adf. ardd. yn erbyn.	<u>anez</u> ardd. oni.
<u>aer</u> g. awyr.	<u>anoued</u> g. oerfel (nid "annwyd" fel salwch).
<u>aes</u> ans. hawdd.	<u>antronoz</u> adf. trannoeth.
<u>a-gleiz</u> adf. i'r chwith.	<u>anv</u> g. - <u>ioù</u> enw.
<u>ahont</u> adf. acw.	<u>anzav</u> g. - <u>ioù</u> addef; bf. cyf- addef.
<u>ac'hann</u> adf. oddi yna.	<u>aod</u> g. - <u>où</u> glan (y môr).
<u>ac'hano</u> = <u>ac'hann</u> .	<u>aon</u> g. ofn.
<u>al</u> bann.bend. (o flaen <u>l</u>) y, yr.	<u>aotre</u> g. - <u>où</u> caniatâd.
<u>alc'hwez</u> g. - <u>ioù</u> allwedd.	<u>aotrou</u> g. - <u>nez</u> arglwydd; Syr, Mr.
<u>ali</u> g. - <u>où</u> cyngor; tyb.	<u>aour</u> g. aur.
<u>alias</u> adf. yn aml.	<u>aozañ</u> bf. 1.trefnu. 2.cyfansoddi. 3.atgyweirio.

<u>ar</u> bann.bend. (o flaen cyts. ag eithrio <u>d</u> , <u>t</u> , <u>n</u> , <u>h</u> , <u>l</u>) y, yr.	<u>avel</u> b. <u>-ioù</u> gwynt. <u>a-walc'h</u> adf. digon. <u>a-wechoù</u> adf. weithiau. <u>aze</u> adf. yna.
<u>arabat</u> adf. paid, peidiwch; ni chaniateir.	<u>a-zehoù</u> adf. i'r dde. <u>azen</u> g. <u>-ed</u> , <u>ezen</u> asyn. <u>azezañ</u> bf. eistedd.
<u>a-raok</u> adf. ardd. o flaen, o'r blaen, cyn.	<u>badeziñ</u> bf. bedyddio. <u>badeziant</u> b. bedydd.
<u>arar</u> g. <u>erer</u> aradr.	<u>bag</u> b. <u>-où</u> , <u>bigi</u> cwch. <u>bagad</u> g. <u>-où</u> torf.
<u>arat</u> bf. aredig.	<u>bale</u> bf. cerdded; mynd am dro. <u>bank</u> g. <u>-où</u> mainc.
<u>a-ratozh</u> adf. yn bwrpasol.	<u>bandenn</u> b. <u>-où</u> mintai. <u>bandenn</u> b. <u>-où</u> rhwymyn.
<u>arched</u> g. <u>-où</u> arch (i gorff).	<u>bann</u> g. <u>-où</u> pelydryn. <u>hanne</u> g. <u>-où</u> 1. diferyn. 2. gwydraid neu cpanaid.
<u>arc'h</u> b. <u>irc'hier</u> arch (cist).	<u>banniel</u> g. <u>-où</u> baner. <u>bara</u> g. bara.
<u>arc'hat</u> g. arian.	<u>baradoz</u> g. <u>-ioù</u> paradwys. <u>barn</u> bf. barnu.
<u>armel</u> b. <u>-ioù</u> cwpwrdd.	<u>barr</u> g. <u>-où</u> argyfwng. <u>barr</u> g. <u>-où</u> cainc.
<u>arnev</u> g. <u>-ioù</u> ystorm.	<u>barrad-glav</u> g. <u>barradoù-g</u> . cawod.
<u>arrebeuri</u> lls. dodrefn.	
<u>arvar</u> g. <u>-ioù</u> amheuaeth.	
<u>asant</u> g. cytundeb.	
<u>ask/ell</u> b. /illi, <u>eskell</u> , <u>divaskell</u> adain.	
<u>askorn</u> g. <u>eskern</u> asgwrn.	
<u>astenn</u> bf. estyn.	
<u>atav</u> adf. o hyd; bob amser.	
<u>a-us</u> (<u>da</u>) adf. ardd. uwch- ben.	
<u>aval</u> g. <u>-où</u> afal.	
<u>aval-douar</u> g. <u>avaloù-d</u> . taten.	

<u>barr-amzer</u> g. tymhestl.	<u>bihan</u> ans. bach, bychan.
<u>barrenn</u> b. -où bar.	<u>biniou</u> g. <u>biniawoù</u> pibau.
<u>bary</u> g. -ioù barf.	<u>birviñ</u> (<u>berv</u>) bf. berwi.
<u>barzh</u> g. -ed bardd.	<u>biskoazh</u> ans. erioed.
<u>bazh</u> b. <u>bizhier</u> ffon.	<u>biz</u> g. -ied bys.
<u>beaj</u> b. -où taith.	<u>Biz</u> g. Gogledd-Dwyrain.
<u>bed</u> g. -où byd.	<u>bizhier</u> gw. <u>bazh</u> .
<u>beg</u> g. -où 1. brig.: 2. pig, ceg.	<u>blaz</u> g. blas.
<u>bel/eg</u> , g. /eien offeiriad.	<u>bleud</u> g. blawd.
<u>bemde(i)z</u> adf. beunydd.	<u>bleun/ienn</u> b. /ioù blodyn.
<u>bemnoz</u> adf. beunos.	<u>blev·enn</u> b. blewyn; blewyn o wallt.
<u>bennak</u> ans. bynnag; rhyw.	<u>bloavezh</u> g. -ioù blynedd.
<u>bennozh</u> b. -ioù bendith; <u>bennozh Doue</u> ! diolch ! <u>evit ur b.D.</u> am ddim, yn rhad.	<u>bloaz</u> g. -ioù blwyddyn, blwydd.
<u>benveg</u> g. <u>binvioù</u> offeryn.	<u>blot</u> ans. meddal.
<u>bered</u> b. -où mynwent.	<u>bod</u> g. -où llwyn.
<u>bern</u> g. -ioù tas.	<u>bodañ</u> bf. cyfarfod.
<u>berr</u> ans. byr.	<u>boest</u> b. -où bocs.
<u>berv</u> ans. poeth, berwedig.	<u>boued</u> g. bwyd.
<u>betek ardd</u> , hyd at (rhedir: <u>betek ennon</u> , etc.)	<u>boull</u> b. -où pêl.
<u>beuziñ</u> bf. boddi.	<u>bountañ</u> bf. gwthio.
<u>bev</u> ans. byw.	<u>bourc'h</u> b. -ioù pentref.
<u>bez</u> g. -ioù bedd.	<u>boutailh</u> b. -où potel.
<u>bezañ</u> bf. bod.	<u>boutin</u> ans. cyffredin(ol).
<u>biken</u> adf. byth.	<u>bouton</u> g. -où botwm.
	<u>bouzar</u> ans. byddar.
	<u>brag/où</u> g. /eier trowsus.

<u>brank</u> g. -où cainc.	<u>bug/el</u> g. /ale plentyn (nid "bugail").
<u>bras</u> ans. mawr (nid "bras")	
<u>brav</u> ans. braf.	<u>buhez</u> b. -ioù bywyd.
<u>brec'h</u> b. -ioù, <u>divvrec'h</u> braich.	<u>buoc'h</u> b. buwch; lls. <u>saoud</u> gwartheg, <u>buoc'henned</u> buchod.
<u>brein</u> ans. braen, pwdr.	<u>burzhud</u> g. -où rhyfedd; gwyrth.
<u>Breizh</u> b. Llydaw.	<u>butun</u> g. baco.
<u>bremañ</u> adm. yn awr.	<u>butuniñ</u> bf. ysmaygu.
<u>breur</u> g. <u>breudeur</u> brawd.	<u>kador</u> b. -ioù cadair.
<u>breur-kaer</u> g. <u>breudeur-g.</u> brawd- yng-nghyfraith.	<u>kae</u> g. -où 1. perth; 2. cei.
<u>brezel</u> g. -ioù rhyfel.	<u>kaer</u> ans. hardd.
<u>brezhonek</u> ans. Llydaweg.	<u>kafe</u> g. coffi.
<u>brezhoneg</u> g. -où Llydaweg (lls.: tafodieithoedd).	<u>kalet</u> ans. caled.
<u>bro</u> b. -ioù bro, gwald.	<u>kalon</u> b. -où calon.
<u>Bro-C'hall</u> b. Ffrainc.	<u>kalz</u> ans. llawer.
<u>Bro-Saoz</u> b. Lloegr.	<u>kambr</u> b. -où ystafell.
<u>Bro-Skos</u> b. Yr Alban.	<u>kamm</u> ans. cam.
<u>broust</u> g. -où brws.	<u>kammed</u> g. -où cam ("step").
<u>brozh</u> b. -ioù sgert.	<u>kan</u> g. -où cân, caniad.
<u>brud</u> g. b. 1. enw, bri; 2. sôn	<u>kanaouenn</u> b. -où alaw.
<u>brudañ</u> bf. 1. rhoi enw (da neu drwg); 2. cyhoedduso.	<u>kann</u> g. -où brwydr.
<u>bruched</u> g. -où dwyfron.	<u>kannañ</u> bf. golchi (dillad).
<u>brumenn</u> b. -où niwl.	<u>kannad</u> g. -ed cennad, dirprwy.
<u>bruzun·enn</u> b. briwsionyn.	<u>kant</u> rhif. cant.
<u>buan</u> a. buan, cyflym.	<u>kaol·enn</u> b. bresychen.
	<u>kaoter</u> b. -ioù crochan.
	<u>kaoued</u> b. -où cawell.

- kaout bf. cael.
kaozeal bf. ymddiddan.
kar g. kerent perthynas.
karantez b. -ioù cariad.
karg b. -ou swydd, dylet-swydd.
kargañ bf. l.llwytho. 2. llenwi. 3.erchi.
karout bf. caru, hoffi.
karr g. kirri cerbyd.
karr-dre-dan g. kirri-d.-d. cerbyd modur.
karrez g. -ioù sgwâr.
karr-tan g. = karr-dre-dan
kartenn b. -ou 1.cerdyn; 2.map.
kas (a byr) bf. anfon.
kas (a hir) g. cas.
kastell g. -ou, kestell castell.
kastiz g. -ou cosb.
kav g. -ioù seler.
kavout bf. cael hyd i.
kazeg b. kazekenned caseg.
kazetenn b. -ou papur ne-wydd.
kazh g. kizhier cath.
kef g. -ioù cyff.
kegin b. -ou cegin.
- kein g. -ou cefn.
keit adf. cyhyd.
kel = ken (mor) o flaen l (heb fod yn orfodol).
keleier gw. keloù.
kelenn bf. dysgu ("teach").
kelc'h g. -ioù cylch.
kelienn b. clerken.
kel/ou g. /eier newyddion.
Kembre b. Cymru.
kemener g. -ien teilwr.
kemenn bf. hysbysu.
kement adf. cymaint.
kemer bf. cymeryd.
kemm g. -ou newid.
kempenn ans. taclus; bf. tacluso.
ken adf. mor, cyn (o flaen cymh-arol).
ken adf. ne...ken nid... pellach
kenavo adf. ffarwel.
kenkoulz adf. cystal.
kend/erv g. /irvi cefnder.
keniterv b. -ezed cyfnithder.
kennebeut adf. chwaith.
kent (ma) adf. ardd. cyn.
kentañ ans. cyntaf.
kentel b. -ioù gwers.

<u>kentoc'h</u> adj. yn hytrach.	<u>kilañ</u> bf. cilio.
<u>kenwerzh</u> g. masnach.	<u>kilh/og</u> g. /eien ceiliog.
<u>ker</u> ans. 1.annwyl; 2.drud.	<u>kinnig</u> g. a bf. cynnig.
<u>ker</u> = <u>ken</u> (mor) o flaen cyts. ag eithrio <u>d</u> , <u>t</u> , <u>n</u> , <u>h</u> (heb fod yn or- fodol).	<u>kirri</u> gw. <u>karr</u> . <u>kizell</u> b. -ou cŷn. <u>kizhier</u> gw. <u>kazh</u> .
<u>kêr</u> b. -ioù tref; <u>er gêr</u> gartref; <u>d'ar gêr</u> adref; <u>e kêr</u> yn y dref, i'r dref.	<u>klañv</u> ans. claf, sâl. <u>klask</u> bf. chwilio am. <u>kleier</u> gw. <u>kloc'h</u> . <u>kleiz</u> ans. chwith.
<u>kerkent</u> (<u>hag</u>) adj. ardd. yn syth; cyn gynted.	<u>klemm</u> g. -ou a bf. cwyn; cwy- no.
<u>kerkoulz</u> = <u>kenkoulz</u> .	<u>kleñved</u> g. -ou clefyd.
<u>kerdin</u> gw. <u>korden</u> .	<u>klcuz</u> ans. cau.
<u>kerent</u> g.lls. rhieni; gw. <u>kar</u> .	<u>klcuz</u> g. -ioù clawdd. <u>klevout</u> bf. clywed.
<u>kerc'h</u> g. ceirch.	<u>kloc'h</u> g. <u>kleier</u> cloch.
<u>Kernev</u> b. 1.rhan o Lydaw (esgobaeth Kemper); 2. Cernyw.	<u>klouar</u> ans. claeas.
<u>kerniel</u> gw. <u>korn</u> .	<u>kloued</u> b. -ou clwyd.
<u>kerzhout</u> bf. cerdded.	<u>kluchañ</u> bf. cyrcydu.
<u>Kerzu</u> g. Rhagfyr.	<u>koad</u> g. -ou, -eier coed.
<u>ket</u> adj. ne... <u>ket</u> nid... dim.	<u>koan</u> b. swper.
<u>keuz</u> g. -ioù edifar.	<u>koant</u> ans. tlws.
<u>kezeg</u> gw. <u>marc'h</u> .	<u>koar</u> g. cŵyr.
<u>ki</u> g. <u>chas</u> , <u>kon</u> ci.	<u>koef</u> g. -ou penwisp (merched Llydaw).
<u>kibell</u> b. -ou cawg.	<u>kof</u> g. -ou bol.
<u>kig</u> g. cig.	<u>koll</u> g. -ou a bf. colliant; colli.

<u>kompren</u> bf. deall.	<u>koumanant</u> g. - <u>où</u> tanysgrifiad.
<u>komz</u> b. - <u>où</u> a bf. gair, llafar; siarad.	<u>koumoul·enn</u> b. cwmwl.
<u>kon</u> gw. <u>ki</u> .	<u>kousk</u> g. cwsg.
<u>kont</u> b. - <u>où</u> cyfrif.	<u>kousket</u> bf. cysgu.
<u>kontañ</u> bf. 1.cyfrif; 2. dywedyd (stori etc.).	<u>koust</u> g. cost.
<u>kont/ell</u> b. / <u>illi</u> cyllell.	<u>koustiañs</u> b. cydwybod.
<u>kontrol</u> g. ac ans. gwrth- wyneb, gwrthwynebol.	<u>kozh</u> ans. hen.
<u>korden</u> b. <u>kerdin</u> cortyn, rhaff.	<u>kraoñ·enn</u> b. cneuen.
<u>korf</u> g. - <u>où</u> corff.	<u>kraou</u> g. <u>krevier</u> ystabl.
<u>korn</u> g. <u>kerniel</u> corn (anif.)	<u>kredenn</u> b. - <u>où</u> cred.
	dechreu (<u>da</u> + bf., <u>gant</u> + e.)
<u>korn</u> g. - <u>ioù</u> cornel, congl.	<u>krediñ</u> bf. 1.credu; 2.beiddio.
<u>korn</u> g. - <u>ioù</u> corn, utgorn.	<u>kregiñ</u> (<u>krog</u>) bf. 1.dal; 2.
<u>korn-butun</u> g. <u>kornioù-b.</u> pib (i ysmygu).	<u>krec'hin</u> gw. <u>kroc'hen</u> .
<u>korn-liv</u> g. <u>kornioù-l.</u> pot inc.	<u>kreisteiz</u> g. canol dydd; K. De.
<u>Kornog</u> g. Gorllewin.	<u>kreiz</u> g. canol.
<u>korr</u> g. - <u>ed</u> corach.	<u>krenañ</u> bf. crynu.
<u>kouevr</u> g. copr.	<u>krenn</u> ans. 1.crwn; 2.cwta; 3. canol (iaith).
<u>kouezhañ</u> bf. cwympo.	<u>kreñv</u> ans. cryf.
<u>koulskoude</u> adf. serch hynny.	<u>kresk</u> g. tyfiant.
<u>koulz</u> adf. cystal.	<u>krevier</u> gw. <u>kraou</u> .
<u>koulz</u> g. - <u>où</u> pryd; <u>koulz-</u> <u>amzer</u> , <u>koulz-bloaz</u> tymor.	<u>krib</u> b. - <u>où</u> crib.
	<u>kriz</u> ans. 1.amrwd; 2.creulon.
	<u>kroaz</u> b. - <u>ioù</u> croes.

<u>krog</u> gw.	<u>kregiñ</u> .	<u>dañvad</u> g.	<u>deñved</u> dafad.
<u>krog</u> ans.	yn dechreu.	<u>danvez</u> g.	- <u>ioù</u> 1. defnydd; 2. darpar; <u>d.-pried</u> g.
<u>krog</u> g.	- <u>où</u> bachyn.	<u>neu b.</u>	<u>d.-priedoù</u> darpar gŵr neu gwraig.
<u>krogen</u> b.	<u>kregin</u> cragen.	<u>daou</u> rhif.	dau.
<u>kroc'hen</u> g.	<u>krec'hin</u> croen.	<u>daouarn</u> gw.	<u>dorn</u> .
<u>kromm</u> ans.	crwm.	<u>daouulin</u> gw.	<u>glin</u> .
<u>kroug</u> b.	- <u>où</u> crogbren.	<u>daoust</u> da	ardd. er, er waethaf.
<u>krouiñ</u> bf.	creu.	<u>daoust</u> ha...?	gof. a...?
<u>kuit</u> adf.	i ffwrdd; <u>kuit</u> <u>a</u> heb.	<u>daoust</u> ma	cys. er.
<u>kurun</u> g.	taran.	<u>daouzek</u> rhif.	deuddeg.
<u>kurunenn</u> b.	- <u>où</u> coron.	<u>daouzorn</u> gw.	<u>dorn</u> .
<u>kustum</u> g.	- <u>où</u> arferiad;	<u>dare(v)</u> ans.	1.parod; 2.addfed.
	ans. arfer.	<u>darn</u> b.	- <u>où</u> darn, rhan,
<u>kuzh</u> ans.	cudd.	<u>dastum</u> bf.	casglu.
<u>kuzh-heol</u> g.	machlud haul;	<u>debríñ</u> bf.	bwyta.
	K. Gorllewin.	<u>dek</u> rhif.	deg.
<u>kuzul</u> g.	- <u>ioù</u> cyngor.	<u>degas</u> bf.	dod â.
<u>da</u> ardd.	i.	<u>degemer</u> bf.	derbyn.
<u>da</u> rhag.	dy.	<u>degouezhout</u> bf.	digwydd.
<u>daeraouenn</u> b.	<u>daerouù</u> deigr	<u>dehou</u> ans.	deheu.
<u>dale</u> g.	- <u>où</u> oediad.	<u>dec'h</u> ans.	ddoe.
<u>dalc'h</u> g.	daliad.	<u>deiz</u> g.	- <u>ioù</u> dydd.
<u>dalc'h</u> gw.	<u>derc'hel</u> .	<u>del/ien</u> b.	/ <u>ioù</u> deilen.
<u>dall</u> ans.	a g.	<u>den</u> g.	<u>tud</u> dyn (lls. pobl).
<u>dañs</u> g.	- <u>où</u> dawns.	<u>dent</u> gw.	<u>dant</u> .
<u>dant</u> g.	<u>dent</u> dant.	<u>deñved</u> gw.	dañvad.

- dereat ans. gweddaidd. dimezell b. -ed bonesig; Miss.
derc'hel (dalc'h) bf. dal. dimezi g. priodas (sefyllfa).
derc'hent g. y dydd o'r blaen. dimeziñ bf. priodi.
deskiñ bf. dysgu ("learn"). dindan ardd. dan, o dan.
deu gw. dont. diouzh ardd. oddi (wrth).
devezh g. -ioù diwrnod. dir g. dur.
dianav ans. anhysbys.
diaoul g. -ed, -où, -ien diafol.
diauez g. -où sylfaen; sail.
dibab g. a bf. dewis.
dienn g. hufen.
difenn bf. 1. amddiffyn; 2. gwahardd.
digalon ans. 1. digalon; 2. creulon; 3. llwfr.
digarez g. -ioù esgus.
digeriñ (digor) bf. agor.
digor ans. agored, ar agor
digwener g. Dydd Gwener.
dihun ans. effro.
dija adf. eisioes.
dilhad g. -où dillad.
dilouzañ bf. glanhau.
dilun g. Dydd Llun.
dimerc'her g. Dydd Mercher
dimeurzh g. Dydd Mawrth.
- dimezell b. -ed bonesig; Miss.
dimezi g. priodas (sefyllfa).
dimeziñ bf. priodi.
dindan ardd. dan, o dan.
diouzh ardd. oddi (wrth).
dir g. dur.
dirak ardd. o flaen.
diriaou g. Dydd Iau.
disadorn g. Dydd Sadwrn.
diskar g. dymchweliad; bf. dymchwelyd.
diskar-amzer g. hydref (tymor).
diskenn bf. disgyn.
diskiant ans. ffôl.
disklêriañ bf. egluro; hysbysu.
diskouez bf. dangos.
disliv ans. gwelw.
dispign bf. gwario.
distag ans. rhydd, ar wahan.
distruij g. distryw.
disul g. Dydd Sul.
div rhif. dwy.
divalav ans. hyll.
divhar gw. gar.
divskoaz gw. skoaz.
divskouarn gw. skouarn.
divvorzhed gw. morzhed.

<u>divvrec'h</u> gw.	<u>brec'h</u> .	<u>dour</u> g. - <u>ioù</u> dŵr.
<u>diwall</u> bf.	1. amddiffyn; 2. gofalu.	<u>dre</u> ardd. trwy.
<u>diwar</u>	ardd. oddi ar.	<u>dre-holl</u> ymhob man.
<u>diwar-benn</u>	ardd. am, yng-lyn â.	<u>dreist</u> ans. rhagorol; gwell (da na); adf. dros ben; ardd. uwchben.
<u>diwezh</u> g.	diwedd.	<u>dremm</u> b. - <u>ou</u> wyneb.
<u>diwezhañ</u>	ans. diwethaf, olaf.	<u>dres</u> adf. yn union, yn hollol.
<u>diwezhat</u>	ans. hwyr.	<u>droug</u> g. ac ans. drwg.
<u>diwiskañ</u>	bf. dadwisgo.	<u>du</u> ans. du.
<u>dizolein</u> (<u>dizolo</u>)	bf. dar-ganfod.	<u>Du</u> g. Tachwedd.
<u>dle</u> g.	- <u>ou</u> dyled.	<u>e</u> rhag. ei (g.).
<u>doare</u> g.	- <u>ou</u> dull.	<u>e</u> ardd. (o flaen cyts.) yn, mewn.
<u>don</u>	ans. dwfn.	<u>e</u> geiryn y.
<u>donezon</u> g.	- <u>ou</u> anrheg.	<u>e-barzh</u> adf. ardd. i mewn.
<u>doñjer</u> g.	ffieidd-dra.	<u>eben</u> rhag. y llall (b.); an eil hag eben yr un (b.) a'r llall.
<u>dont</u> (<u>deu</u>)	bf. dyfod.	<u>ebet</u> adf. dim.
<u>doñv</u>	ans. dof.	<u>ebeul</u> g. - <u>ien</u> ebol.
<u>dor</u> b.	- <u>ioù</u> drws.	<u>Ebrel</u> g. Ebrill.
<u>dorn</u> g.	<u>daouzorn</u> , <u>daouarn</u> llaw; dwrn.	<u>e-keñver</u> ardd. tuag at.
<u>douar</u> g.	- <u>ou</u> daear.	<u>e-kichen</u> adf. ardd. ger.
<u>Doue</u> g.	Duw.	<u>ed·enn</u> b. yden.
<u>dougen</u> (<u>doug</u>)	bf. dwyn, cario.	<u>eeun</u> ans. 1. syth, union; 2. syml.
<u>doujañ</u>	bf. parchu.	<u>eget</u> ardd. na(g) (ar ol cymh.)
<u>doujañs</u>	b. parch.	

<u>egile</u> rhag. y llall (g.); an eil hag egile yr un (g.) a'r llall.	<u>enta</u> adf. ynteu, felly. <u>en ur</u> geiryn dan, gan (o flaen berfenw).
<u>ehan</u> g. stop; gorffwystra; gwyliau.	<u>envel</u> (<u>anv</u>) bf. enwi, galw.
<u>echu</u> ans. wedi ei orffenn. <u>ec'h</u> geiryn (o flaen llaf.) yr.	<u>eo</u> adf. ie, oes, etc. (ateb i gwestiwn yn y ffurf neg.). <u>eontr</u> g. - <u>ed</u> ewythr.
<u>eil</u> ans. ail; rhag. gw. <u>eben</u> , <u>egile</u>	<u>eor</u> g. - <u>ioù</u> angor. <u>eost</u> g. - <u>où</u> , - <u>eier</u> cynhaeaf; E. Awst.
<u>eizh</u> rhif. wyth.	<u>eoul</u> g. olew.
<u>ejen</u> g. - <u>ed</u> , <u>oc'hen</u> eidion.	<u>e-pad</u> ardd. yn ystod.
<u>elgez</u> g. gên.	<u>erer</u> g. - <u>ed</u> eryr.
<u>embann</u> bf. cyhoeddi.	<u>erc'h</u> g. eira.
<u>eme</u> bf. diff. meddai.	<u>er-maez</u> adf. ardd. allan.
<u>emgann</u> g. - <u>où</u> brwydr.	<u>esa</u> g. - <u>où</u> ymgais.
<u>en</u> ardd. (o flaen llaf.) yn, mewn.	<u>eskern</u> gw. askorn.
<u>en</u> rhag. ef.	<u>esk/ob</u> g. / <u>ibien</u> esgob.
<u>endervezh</u> g. - <u>ioù</u> prynhawn.	<u>estren</u> ans. a g. - <u>ien</u> estron.
<u>ene</u> g. - <u>où</u> enaid.	<u>eta</u> = <u>enta</u> .
<u>enebour</u> g. - <u>ien</u> gelyn.	<u>etre</u> ardd. rhwng.
<u>en em</u> rhag. ym-, ... ei gilydd.	<u>etrezek</u> ardd. tua.
<u>enep</u> ans. gwrthwynebol.	<u>eur</u> b. - <u>ioù</u> awr.
<u>enezenn</u> b. - <u>où</u> ynys.	<u>eured</u> b. - <u>où</u> priodas (seremoni)
<u>eno</u> adf. yno.	<u>eurus</u> ans. hapus.
<u>enoe</u> g. diflastod.	<u>eus</u> ardd. o.
<u>enor</u> g. - <u>ioù</u> anrhyydedd.	<u>evañ</u> bf. yfed.
	<u>evel</u> ardd. fel.

- evelkent adf. serch hynny. flour ans. llyfn, esmwyth;
(llais) melys.
evezh g. gofal.
evit ardd. i; dros; am.
ez = ec'h.
ezel g. izili aelod.
ezhomm g. -ou eisieu, an-
gen.

falc'h b. filc'hier pladur.
fall ans. drwg, gwael.
faltazi b. -ou ffansi.
falz b. filzier cryman.
faout g. -ou agen.
farsus ans. doniol.
fazi g. -ou camgymeriad;
bai.
feiz b. ffydd.
fellout bf. mynnu (fellout
a ra din etc.)
ferc'hier gw. forc'h.
filc'hier gw. falc'h
filzier gw. falz.
fiñval bf. symud.
fiziañs b. ymddiried.
fiziout bf. ymddiried.
flamm b. -ou fflam.
flastrañ bf. llethu.
flemmañ bf. colio.

flourañ bf. anwesu.
foenn g. gwair.
foet g. -ou chwip.
follenn b. -ou dalen.
forc'h b. ferc'hier fforch.
formaj g. caws.
forn b. -ioù ffwrn.
forzh: n'eus forzh (ebet) ni
waeth, ni ddawr; ne ran
f. (ebet) dim wahaniaeth
gennyf; forzh pegement
peth wmbredd.
fouge g. balchder.
fourchetez b. -ioù fforc.
frank ans. ehang; rhydd.
frankiz b. rhyddid.
fraoñv g. -ou su.
fresk ans. ffres.
fri g. -ou trwyn.
froud b. -ou ffrwd.
froudenn b. -ou mympwy.
frouezh'enn b. ffrwyth.
fur ans. doeth; call; (plen-
tyn) da.
fuzuilh g. -ou dryll.

<u>gall</u> ans. Ffrengig; <u>Gall</u>	<u>glac'har</u> g. neu b. - <u>ioù</u> galar.
g. - <u>aoued</u> Ffrancwr.	<u>glaou</u> g. glo.
<u>gallout</u> bf. gallu.	<u>glas</u> ans. glas.
<u>galv</u> g. - <u>où</u> galwad.	<u>glav</u> g. glaw.
<u>galv</u> gw. <u>gervel</u> .	<u>gleb</u> ans. gwlyb.
<u>gan</u> gw. <u>genel</u> .	<u>glebor</u> g. gwlybaniaeth.
<u>gant</u> ardd. gan, â, gyda.	<u>glin</u> g. <u>daoulin</u> glin, penlin.
<u>gaou</u> ans. gau; g. <u>gevier</u>	<u>glizh·enn</u> b. gwlythyn.
celwydd.	<u>gloan</u> g. gwlan.
<u>gar</u> b. <u>divhar</u> , <u>divesker</u>	<u>goañv</u> g. gaeaf.
coes.	<u>goap</u> g. gwatwar.
<u>garm</u> g. - <u>où</u> cri, gwaedd.	<u>godell</u> b. - <u>où</u> poced.
<u>garv</u> ans. garw.	<u>goleiñ</u> (<u>golo</u>) bf. gorchuddio.
<u>garzh</u> b. <u>girzhier</u> gwrych.	<u>gol/o</u> g. / <u>eier</u> caead, clawr.
<u>gavr</u> b. <u>gevr</u> , <u>givri</u> gafr.	<u>gopr</u> g. - <u>où</u> 1.cyflog; 2.gwobr,
<u>genel</u> (<u>gan</u>) bf. geni.	<u>gorre</u> g. - <u>où</u> arwynebedd.
<u>genou</u> g. <u>genaouioù</u> ceg.	<u>gortoz</u> bf. aros (am), disgwyl.
<u>Genver</u> g. Ionawr.	<u>goude</u> adf. ardd. wedi, wedyn.
<u>geot·enn</u> b. glaswelltyn.	<u>goudor</u> g. cysgod (diddosfa).
<u>ger</u> g. - <u>ioù</u> gair.	<u>gouel</u> g. - <u>ioù</u> gwyl.
<u>gervel</u> (<u>galv</u>) bf. galw.	<u>gouel</u> b. - <u>ioù</u> 1.llen; 2.hwyl (llong).
<u>gevier</u> gw. <u>gaou</u> .	<u>gouelañ</u> bf. wylo.
<u>gevr</u> gw. <u>gavr</u> .	<u>gouest</u> ans. galluog; g. da (+ bf.) yn gallu.
<u>Gevred</u> g. De Dwyrain.	<u>gouez</u> ans. gwylit.
<u>girzhier</u> gw. <u>garzh</u> .	<u>Gouhere</u> g. Gorffenaf.
<u>givri</u> gw. <u>gavr</u> .	
<u>giz</u> b. - <u>ioù</u> dull, ffasiwn:	
gwisg.	

- gouiziek ans. gwybodus.
gouleier gw. goulou.
gouleñn bf. gofyn; g. -où
gofyn; cwestiwn.
gouli g. -où clwyf.
gouollo ans. gwag.
goullonderiñ bf. gwacàu.
goul/ou g. /eier goleu.
gounez gw. gounit.
gounid g. -où elw, ennill.
gounit (gounez) elwa, enn-
ill.
gourc'hemenn g. -où a bf,
gorchymyn (lls. yn aml:
llongyfarchiadau).
gouriz g. -où gwregys.
goustad ans.adf. araf;
goustadik adf. yn ara'
deg.
gouzañv bf. dioddef.
gouzoug g. -où gwddf.
gouzout bf. gwybod.
greun'enn b. gronyn.
grizilh g. cesair.
gwad g. gwaed.
Gwalarn g. Gogledd-Gorlle-
win.
gwaleñn b. -où modrwy.
gwal/enn b. /inier gwialen.
- gwall ans. (o flaen enw) gwael,
drwg; (o flaen ans. arall)
braidd, rhy.
gwalleürus ans. anhapus.
gwan ans. gwan.
gwaskañ bf. gwasgu.
gwashañ ans. gwaethaf.
gwashoc'h ans. gwaeth.
gwastañ bf. gwastraffu, sbwylio.
gwastell b. gwestell teisen.
gwaz g. -ed dyn; gŵr.
gwaz b. -i gwydd (adoryn).
gwazh ans. = gwashoc'h.
gwazhi/enn b. /ed gwythien.
gwech b. -où gwaith (1, 2, 3...)
gwechall adf. gynt.
gwel g. golwg.
gwele g. -où gwely.
gwell = gwelloc'h.
grellañ ans. goreu.
gwelloc'h ans. gwell.
gwelout bf. gweled.
gwenan'enn b. gwenynen.
Gwengolo g. Medi.
gwenn ans. gwyn; gwenn-kann
claerwyn.
gwenn/eg g. /eien (tua) dimai
(Ff. "sou").

<u>gwenodenn</u> b.	<u>-où</u> llwybr.	<u>harz</u> g.	<u>-où</u> rhwystr; lls.	ffin.
<u>gwer</u> g.	gwydr.	<u>harz</u> gw.	<u>herzel</u> .	
<u>gwer</u>	ans.	<u>he</u>	rhag.	ei (b.).
<u>gwern</u> b.	<u>-ioù</u> hwylbren.	<u>hed</u> g.	<u>-où</u> hyd.	
<u>gwerzh</u> b.	gwerth.	<u>hegarat</u>	ans.	caredig.
<u>gwestell</u> gw.	<u>gwas_ell</u> .	<u>hec'h</u> rhag.	(o flaen llaf.)	
<u>gwez'enn</u> b.	coeden.	ei (b.).		
<u>gwin</u> g.	gwin.	<u>hej</u> g.	<u>-où</u> ysgydwad.	
<u>gwinegr</u> g.	finegr.	<u>hemauñ</u>	rhag.	hwn.
<u>gwir</u>	ans.	<u>hennezh</u>	rhag.	hwnnw.
<u>gwirionez</u> b.	gwirionedd.	<u>henozh</u>	adf.	heno.
<u>gwiskamant</u> g.	<u>-où</u> gwisg.	<u>hent</u> g.	<u>-où</u> ffordd,	heol.
<u>gwiskanñ</u> bf.	gwisgo.	<u>heñvel</u>	ans.	tebyg.
<u>gwreg</u> b.	<u>gwragez</u> gwraig.	<u>heol</u> g.	haul.	
<u>gwriat</u> bf.	gnio.	<u>hep</u>	ardd.	heb.
<u>gwriz/ienn</u> b.	<u>/ioù</u> gwrei-	<u>hepken</u>	adf.	yn unig.
	ddyn.	<u>Here</u> g.	Hydref (mis).	
<u>ha</u>	cys. (o flaen cyts.)	<u>hervez</u>	ardd.	yn ôl, chwedl.
<u>had</u> g.	<u>-où</u> had.	<u>herzel</u> (<u>harz</u>)	bf.	rhwystro.
<u>hag</u> cys.	(o flaen llaf.)	<u>hetiñ</u> bf.	dymuno.	
	ag.	<u>heul</u> g.	<u>-ioù</u> ol.	
<u>hanter</u>	ans.	<u>heuliañ</u> bf.	dilyn.	
	a g.	<u>hevelep</u>	ans.	y fath; yr un.
<u>hanternoz</u> g.	l.hanner nos;	<u>hi</u> rhag.	hi.	
2.H.	Gogledd.	<u>hini</u>	rhag.	un.
<u>hañv</u> g.	haf.	<u>hir</u>	ans.	hir.
<u>harp</u> g.	help.	<u>hivizh</u> b.	<u>-où</u> crys	merch.

<u>hiziv</u> adf. heddiw.	<u>chase</u> g. helfa.
<u>ho</u> rhag. (o flaen cyts.) eich.	<u>chom</u> bf. aros.
<u>hogen</u> cys. ond.	
<u>hoc'h</u> rhag. (o flaen llaf.) eich.	<u>c'hoant</u> g. -ou chwant. <u>c'hoar</u> b. -ezed chwaer.
<u>hol</u> rhag. (o flaen l) ein.	<u>c'hoar-gaer</u> b. <u>c'hoarezed-k</u> . chwaer-ying-nghyfraith.
<u>holen</u> g. halen.	
<u>holl</u> ans. (h)oll.	<u>c'hoari</u> g. -ou a bf. chwarae.
<u>hon</u> rhag. (o flaen d, t, n, h neu llaf.) ein.	<u>c'hoarvezout</u> bf. digwydd.
<u>-hont</u> dang. ...acw.	<u>c'hoarzh</u> g. -ou chwerthin.
<u>hor</u> rhag. (o flaen cyts. ag eithrio d, t, n, h, l) ein.	<u>c'hoarzhin</u> bf. chwerthin.
<u>horolaj</u> g. -ou cloc.	<u>c'hoazh</u> gdf. eto.
<u>houad</u> b. <u>houidi</u> hwyaden.	<u>c'hwek</u> ans. hyfryd.
<u>houarn</u> g. haearn.	<u>c'hwec'h</u> rhif. chwech.
<u>houidi</u> gw. <u>houad</u> .	<u>c'hwerv</u> ans. chwerw.
<u>houlenn</u> b. ton.	<u>C'hwevrer</u> g. Chwefror.
<u>houmañ</u> rhag. hon.	<u>c'hwez</u> g. -iou arogl.
<u>hounnezh</u> rhag. honno.	<u>c'hwew</u> g. chwys.
<u>huanad</u> g. -ou ochnaid.	<u>c'hwezek</u> rhif. un ar bymtheg.
<u>huchal</u> bf. gweiddi.	<u>c'hwezh</u> b. -iou chwyth.
<u>huñvre</u> b. -ou breuddwyd.	<u>c'hwi</u> rhag. chwi.
	<u>c'hwitell</u> b. -ou chwiban.
	<u>i</u> rhag. hwy.
<u>chadenn</u> b. -ou cadwyn.	<u>ibil</u> g. -ien, -iou peg.
<u>chas</u> gw. <u>ki</u> .	<u>ifern</u> g. uffarn.
	<u>ijin</u> g. medruswrydd.

<u>ijinañ</u> bf.	dyfeisio.	<u>yudal</u> bf.	udo.
<u>ilin</u> g.	<u>daouilin</u> elin, penelin.	<u>jiletenn</u> b.	-où gwasgôd.
<u>iliz</u> b.	-où eglwys.	<u>iod</u> b.	-où, <u>diviod</u> boch.
<u>intañv</u> g.-ien	gŵr gweddw.	<u>labour</u> g.	-iou gwaith.
<u>irc'hier</u> gw.	<u>arc'h</u> .	<u>labous</u> g.	-ed aderyn.
<u>iskis</u> ans.	rhyfedd.	<u>lakaat</u> bf.	dodi.
<u>istor</u> b.	-iou hanes; stori.	<u>laer</u> g.	-on lleidr.
<u>itron</u> b.	-ezed bones; Mrs.	<u>laerezh</u> (<u>laer</u>)bf.	lladrata.
<u>ivez</u> adj.	hefyd.	<u>laezh</u> g.	llaeth.
<u>ivin</u> g.	-où ewin.	<u>lagad</u> g.	<u>daoulagad</u> llygad.
<u>Iwerzon</u> b.	Iwerddon.	<u>lam</u> gw.	<u>lemel</u> .
<u>izel</u> ans.	isel.	<u>lamm</u> g.	-où llam.
<u>izili</u> gw.	<u>ezel</u> .	<u>lamp</u> b.	-où lamp.
<u>ya</u> adj.	ie, do, etc.	<u>lann</u> b.	-où, -eier 1.eithin; 2.rhos.
<u>yac'h</u> ans.	iach.	<u>laouen</u> ans.	llawen.
<u>valc'h</u> b.	<u>yilc'hier</u> pwrs.	<u>lart</u> ans.	bras.
<u>yaouank</u> ans.	ieuanc.	<u>las</u> g.	-où carrai.
<u>yar</u> b.	<u>yer</u> iâr.	<u>lavar</u> g.	-où llafar.
<u>vec'hed</u> g.	iechyd.	<u>lavn'enn</u> b.	llafn.
<u>yen</u> ans.	oer.	<u>lazhañ</u> bf.	lladd.
<u>yenijenn</u> b.	oerni.	<u>leal</u> ans.	ffyddlon.
<u>yer</u> gw.	yar.	<u>led</u> g.	-où lled.
<u>yezh</u> b.	-où iaith.	<u>ledan</u> ans.	llydan.
<u>yilc'hier</u> gw.	<u>valc'h</u> .	<u>lec'h</u> g.	-iou lle.

- lein g. -où 1.nenbran;
2.blaen, brig.
- lein b. -où brecwast;
(ambell waith) cinio.
- lemel (lam) bf. tynnu (i
ffwrdd).
- lemm ans. llym.
- lenn b. -où llyn.
- lenn bf. darllen.
- leon g. -ed llew.
- ler g. lledr.
- leskiñ (losk) bf. llosgi.
- lestr g. listri 1.llestr;
2.llong.
- leue g. -où llo.
- leun ans. llawn.
- leur g. -ioù llawr.
- lev b. -ioù "league" (o
ffordd).
- levcnez b. -ioù llawenydd.
- levr g. -ioù llyfr.
- lezel bf. gadael.
- lezenn b. -où cyfraith.
- lezirek ans. diog.
- lien g. lliain.
- lies adf. llawer, aml.
- linenn b. -où llinell.
- liorzh b. -où gardd.
- lipat bf. llyfu.
- listri gw. lestr.
- liv g. -ioù l.lliw; 2.inc.
- lizher g. -où, lizhiri lly-
thyr.
- loa b. -ioù llwy.
- loar b. lleuad; loar-gann
lleuad lawn.
- loen g. -ed anifail.
- loer b. -où hosan.
- logod·enn b. llygoden.
- lonkañ bf. llyncu.
- losk gw. leskiñ.
- lost g. -où cynffon.
- louet ans. llwyd.
- lous ans. brwnt.
- loustoni b. bryntni, baw.
- louz/où g. /eier l.llysiau;
2.moddion.
- ludu g. lludw.
- lugerniñ bf. disgleirio.
- luc'hed·enn b. llucheden.
- lunedoù lls. sbectôl.
- lur g. -ioù 1.pwys (lb.);
2."franc" (arian Ff.).
- ma cys. (o flaen cyts.) 1.os;
2.geiryn perth.; 3.lle.
- mab g. mibien mab.

<u>mab-bihan</u> g.	<u>mibien-v.</u>	<u>marv gw.</u> <u>mervel.</u>
wyr.		
<u>mab-kaer</u> g.	<u>mibien-g.</u>	<u>marv ans.</u> marw; g. marwolaeth.
	<u>mab-ying-nghyfraith.</u>	
<u>madelezh</u> b.	<u>daioni.</u>	<u>mat ans.</u> da.
<u>Mae</u> g.	<u>Mai.</u>	<u>matezh</u> b. <u>mitizhien</u> morwyn.
<u>maen</u> g.	<u>mein</u> carreg.	<u>me rhag.</u> mi.
<u>maez</u> g.	<u>-ioù</u> maes; <u>war ar</u> <u>m.</u> yn y wlad.	<u>medisin</u> g. <u>-ed</u> meddyg.
<u>magañ</u> bf.	<u>bwydo.</u>	<u>mein gw.</u> <u>maen.</u>
<u>mall</u> g.	<u>brys.</u>	<u>mel</u> g. mêl.
<u>mallozh</u> b.	<u>-ioù</u> melltith.	<u>mel'en</u> ans. melyn.
<u>mamm</u> b.	<u>-oū</u> mam.	<u>melezour</u> g. <u>-ioù</u> drych.
<u>mamm-gaer</u> b.	<u>mammoù-k.</u> mam-ying-nghyfraith.	<u>menec'h gw.</u> <u>manac'h.</u>
<u>mamm-gozh</u> b.	<u>mammoù-k.</u> mam gu.	<u>menez</u> g. <u>-ioù</u> mynydd.
<u>-mañ</u> dang.	...hwn, ...hon, ...hyn.	<u>menozh</u> g. <u>-ioù</u> syniad.
<u>manac'h</u> g.	<u>menec'h</u> mynach.	<u>ment</u> b. maint.
<u>maneg</u> b.	<u>-oū</u> maneg.	<u>merk</u> g. <u>-oū</u> nod.
<u>mant/ell</u> b.	/illi côt.	<u>merenn</u> b. <u>-oū</u> cinio.
<u>maouez</u> b.	<u>-ed</u> benyw.	<u>merc'h</u> b. <u>-ed</u> merch.
<u>mar</u> cys.	os.	<u>merc'h-kaer</u> b. <u>merc' hed-k.</u> merch-ying-nghyfraith.
<u>marc'h</u> g.	<u>kezeg</u> ceffyl.	<u>merc'h-vihan</u> b. <u>merc' hed-b.</u> wyres.
<u>marc'had</u> g.	<u>-oū</u> marchnad.	<u>mervel</u> (<u>marv</u>) bf. marw.
<u>marc'had-mat</u>	ans. rhad.	<u>Mervent</u> g. De-Gorllewin.
<u>marteze</u>	adf. efallai.	<u>meskañ</u> bf. mysgu, cymysgu.
<u>martolod</u> g.	<u>-ed</u> morwr.	<u>mestr</u> g. <u>mistri</u> meistr.
		<u>met</u> cys. ond.
		<u>meud</u> g. <u>-oū</u> bawd.

<u>meuleudi</u> b.	<u>-où</u> moliant.	<u>moc'h</u> lls. u. <u>penn-moc'h</u> , <u>pe-</u> <u>moc'h</u> moch.
<u>meulifi</u> bf.	<u>moli</u> .	<u>mont</u> bf. mynd.
<u>meur</u> ans.	mawr ("great", nid "large"); <u>meur a</u> amryw, ambell i.	<u>montr</u> g. <u>-où</u> oriadur.
<u>Meurzh</u> g.	Mawrth.	<u>mor</u> g. <u>-ioù</u> môr.
<u>mevel</u> g.	<u>-ien</u> gwas.	<u>morzhed</u> b. <u>-où</u> , <u>divvorzhed</u> morddwyd.
<u>mez·enn</u> b.	<u>mesen</u> .	<u>morzhol</u> g. <u>-ioù</u> morthwyl.
<u>mezh</u> b.	cywilydd.	<u>mouezh</u> b. <u>-moù</u> llais.
<u>mezher</u> g.	brethyn.	<u>mouchouer</u> g. <u>-ioù</u> cadach.
<u>Mezheven</u> g.	Mehefin.	<u>mougañ</u> bf. mygu.
<u>mibien</u> gw.	<u>mab</u> .	<u>moulañ</u> bf. argraffu.
<u>mignon</u> g.	<u>-ed</u> cyfaill.	<u>mousc'hoarzh</u> g. <u>-où</u> gwêñ.
<u>micher</u> b.	<u>-ioù</u> crefft; galwedigaeth.	<u>mui</u> adf. mwy; pellach.
<u>micherour</u> g.	<u>-ien</u> crefft- wr, gweithiwr.	<u>minutenn</u> b. <u>-où</u> munud.
<u>mil</u> rhif.	<u>mil</u> .	<u>mut</u> ans. mud.
<u>milin</u> b.	<u>-où</u> melin.	<u>muzell</u> b. <u>-où</u> , <u>divvuzell</u> gwefus.
<u>mintin</u> g.	<u>-ioù</u> bore.	<u>muzul</u> g. <u>-ioù</u> mesur.
<u>mirout</u> bf.	cadw.	
<u>mistri</u> gw.	<u>mestr</u> .	
<u>mitizhien</u> gw.	<u>matezh</u> .	<u>n'</u> = <u>na</u> , <u>ne</u> o flaen llaf.
<u>niz</u> g.	<u>-ioù</u> mis.	<u>na</u> cys. neg. na.
<u>moan</u> ans.	main.	<u>na</u> geiryn neg. na (o flaen gorchmynnol).
<u>moereb</u> b.	<u>-ed</u> modryb.	<u>nadozh</u> b. <u>-ioù</u> nodwydd.
<u>moged</u> g.	<u>mwg</u> .	<u>naer</u> b. <u>-ed</u> , <u>-on</u> neidr.
<u>moger</u> b.	<u>-ioù</u> mur.	<u>naet</u> ans. glân ("clean").
		<u>nag</u> = <u>na</u> o flaen llaf.
		<u>nac'h</u> bf. 1. nacàu; 2. gwrthod.

<u>nann</u> adv.	nage, naddo, etc.	<u>nijal</u> bf.	ehedfan.
<u>naon</u> g.	newyn.	<u>niver</u> g.	- <u>ou</u> nifer, rhif.
<u>naontek</u>	rhif.	<u>niz</u> g.	- <u>ed</u> nai.
<u>bymtheg</u> .	pedwar ar	<u>nizez</u> b.	- <u>ed</u> nith.
<u>nav</u>	rhif.	<u>noazh</u>	ans.
<u>ne</u>	geiryn neg.	<u>noazh</u>	nosth.
<u>neb</u> , <u>an neb</u>	pwy bynnag.	<u>notenn</u> b.	- <u>ou</u> nodiad.
<u>nebeut</u>	adf.	<u>noz</u> b.	- <u>ioù</u> nos.
<u>Nedeleg</u>	g.	<u>o</u>	rhag.
<u>nec'h</u>	g.	<u>o</u>	pryder, gofid.
<u>nec'h</u>	g.: <u>en nec'h</u> , <u>d'an nec'h</u> i fynny.	<u>o</u>	geiryn (o flaen cyts.) yn,
<u>nec'hiñ</u>	bf.	<u>o</u>	gan, wrth (o flaen bf.).
<u>neizh</u>	g.	<u>oabl</u> g.	- <u>ou</u> wybren.
<u>nemet</u>	ardd.cys.	<u>oad</u> g.	oed(ran).
<u>neñv</u>	ond, namyn.	<u>oaled</u> b.	- <u>ðù</u> aelwyd.
<u>nep</u>	neg.	<u>oan</u> g.	<u>ein</u> oen.
<u>nerzh</u>	dim.	<u>ober</u> bf.	gwneud.
<u>netra</u>	rhag.	<u>oferen</u> b.	- <u>ou</u> offeren.
<u>neud·enn</u>	dim byd.	<u>oc'h</u> = <u>o</u> (geiryn) o flaen llaf.	
<u>neuiñ</u>	b.	<u>oc'hen</u> gw.	<u>ejen</u> .
<u>neuz</u>	bf.	<u>onest</u> ans.	gonest.
<u>ober</u>	- <u>ioù</u> agwedd, golwg;	<u>ostaliri</u> b.	- <u>ou</u> gwestŷ; tŷ
<u>an n.</u>	da esgus,	<u>tafarn</u> .	
<u>ffugio.</u>		<u>ouzh</u>	ardd. wrth.
<u>neuze</u>	adf.	<u>ouzhpenn</u> adf.	ardd. heblaw.
<u>nevez</u>	adu, wedyn.	<u>pa</u>	cys. (o flaen cyts.) pan.
<u>nevez-amzer</u>	g.	<u>pakad</u> g.	- <u>ou</u> pecyn, parsel.
<u>ni</u>	rhag.		

- pakañ bf. dal.
padout bf. parhau.
pae g. tâl.
pajenn b. -où tudalen.
pal g. -ioù amcan.
pal b. -ioù rhaw.
paner b. -ioù basged.
paot ans. aml.
paotr g. -ed bachgen.
paouez (paouez) bf. (a) dibennu (â).
paour ans. a g. peorien tlawd.
paper g. papur.
par ans. cyfartal.
park g. -où, -eier cae.
pardon g. -ioù 1. maddeuant; 2. gwyyl mabsant.
parrez b. -ioù plwyf.
pasaat bf. pesychu.
Pask g. Pasg.
paz g. -ioù cam ("step").
paz g. peswch.
pazenn b. -où gris.
pe ans. gof. pa.
pe cys. neu.
pebezh ans. ebych. dyma...!
pedenn b. -où gweddi.
- peder rhif. pedair.
pediñ bf. gweddio.
peg ans. wedi sticio.
pegeit ans. gof. pa mor hir ?
pegement rhag. gof. faint ?
pegen adf. ebych. (o flaen ans.) mor...!
pegoulz adf. gof. pryd ?
pehini rhag. gof. p'un ?
pell ans. pell.
pemoc'h gw. moc'h.
pemp rhif. pump.
pemzek rhif. pumtheg.
penaos adf. gof. sut ?
penn g. -où pen.
pennad g. 1. tipyn (o ffordd); 2. ysbaid; 3. pennod; 4. erthygl; 5. p.-blev gwallt.
penn-kentañ g. dechreu.
penn-moc'h gw. moc'h.
peogwir cys. o herwydd.
peoc'h g. heddwch.
pep ans. pob.
perenn b. pêr.
perak adf. gof. paham ?
pere rhag. gof. pa rai ?
perc'henn g. -ed perchennog.
perzh g. -ioù 1. ansawdd; 2. kemer p. cymryd rhan.

<u>pesk</u> g. - <u>ed</u> pysgodyn.	<u>plouz·enn</u> b. gwelltyn.
<u>peseurt</u> ans. gof. pa fath ?	<u>plu·enn</u> b. pluen.
<u>pet</u> ans. gof. faint?	<u>poan</u> b. - <u>ioù</u> poen; trafferth.
<u>petra</u> rhag. gof. beth ?	<u>poazh</u> ans. wedi cwcio.
<u>peul</u> g. - <u>ioù</u> postyn.	<u>pobl</u> b. - <u>où</u> pobl, gwerin.
<u>peurliesañ</u> adf. yr amlaf.	<u>pok</u> g. - <u>où</u> cusan.
<u>pevar</u> rhif. pedwar.	<u>pokat</u> bf. (<u>da</u>) cusaru.
<u>pevarzek</u> rhif. pedwar ar ddeg.	<u>pod</u> g. - <u>où</u> pot.
<u>pezh</u> g. - <u>ioù</u> tamaid; darn (o arian).	<u>poent</u> g. - <u>où</u> 1. pwynt, pwnc; 2. pryd.
<u>pignat</u> bf. esgyn.	<u>ponner</u> ans. trwm.
<u>piler</u> g. - <u>ioù</u> piler.	<u>pont</u> g. - <u>où</u> pont.
<u>pinvidik</u> ans. cyfoethog.	<u>porpant</u> g. - <u>où</u> siaced.
<u>piv</u> rhag. gof. pwy ?	<u>porzh</u> g. - <u>ioù</u> 1. buarth; 2. porthladd.
<u>piz·enn</u> b. pys.	<u>post</u> g. post.
<u>pizh</u> ans. cybyddlyd.	<u>post</u> g. - <u>où</u> polyn.
<u>plad</u> g. - <u>où</u> dysgl.	<u>pouez</u> g. - <u>ioù</u> pwysau.
<u>plaen</u> ans. gwastad.	<u>poull</u> g. - <u>où</u> pwll.
<u>plac'h</u> b. - <u>ed</u> geneth; mor- wyn.	<u>poultrenn</u> b. llwch.
<u>planken</u> g. <u>plenk</u> astell.	<u>prad</u> g. - <u>où</u> dôl, porfa.
<u>plant·enn</u> b. planhigen.	<u>pred</u> g. - <u>où</u> pryd.
<u>pleg</u> g. - <u>où</u> plyg.	<u>prenañ</u> bf. prynu.
<u>plenk</u> gw. <u>planken</u> .	<u>prenestr</u> g..- <u>où</u> ffenestr.
<u>plijadur</u> b. - <u>ioù</u> pleser.	<u>prenn</u> g. coedyn.
<u>plijout</u> bf. (<u>da</u>) plesio.	<u>prennañ</u> bf. cloi.
<u>plom</u> g. plwm.	<u>prefñv</u> g. - <u>ed</u> pryf, mwydyn.
	<u>prest</u> ans. parod.

- prestañ bf. rhoi benthyg. reizh ans. iawn, cyfiawn;
b. 1. cyfiawnder; 2. rhyw ("sex").
- pri g. pridd.
- pried g. neu b. priod.
- priz g. -iòù 1. pris; 2. gwobr.
- promesa b. -où addewid.
- prometiñ bf. addo.
- puñs g. -où ffynnon (pydew)
- Purgator g. Purdan.
- ra geiryn a roir o flaen y dyfodol i ddatgan dymuniad.
- rak ardd.chys. o herwydd.
- ramz g. -ed cawr.
- rankout bf. gorfad.
- rann b. -où rhan.
- ratozh g. -iòù pwrrpas.
- raz g. calch.
- razh g. -ed llygoden Ffren-gig.
- re ans. rhai.
- re adv. rhy; gormod.
- real g. -iòù 5 gweneg.
- redék bf. rhedeg.
- regiñ (rog) bf. rhwygð.
- reiñ (ro) bf. rhoi.
- reier gw. roc'h.
- reizhañ bf. cywiro (camgymer-iadau).
- religion b. -où crefydd.
- ren bf. 1. teyrnasu; 2. arwain, cyfarwyddo.
- renk b. -où rheng, gradd.
- renkañ bf. trefnu.
- rener g. -ien arweinydd, cyfarwyddwr.
- reolenn b. -où 1. rheol; 2. rhuwl.
- respont g. -où a bf. ateb.
- ret ans. rhaid.
- Reter g. Dwyrain.
- reut ans. syth, stiff.
- rev g. rhew.
- ribl g. -où ymyl.
- rimkañ bf. rhwbio.
- riskl g. -où perygl.
- risklañ bf. llithro.
- ro g. -iòù anrhed.
- ro gw. reiñ.
- rod b. -où olwyn.
- rodell b. -où cudyn.
- rog g. -où rhwyg.
- rog gw. regiñ.

<u>roched</u> g. -où crys.	<u>saveteiñ</u> bf. achub.
<u>roc'h</u> b. <u>reier</u> craig.	<u>sav-heol</u> g. codiad haul; S. Dwyrain.
<u>roll</u> g. -où rhestr.	<u>skalier</u> g. -où grisiau.
<u>rouanez</u> b. -od brenhines.	<u>skañv</u> ans. ysgafn.
<u>roud</u> g. -où ôl.	<u>skeiñ</u> (<u>sko</u>) bf. bwrw.
<u>roue</u> g. -ed, <u>rouaned</u> , <u>rouanez</u> brenin.	<u>skeud</u> g. -où cysgod (o'r haul).
<u>roued</u> b. -où rhwyd.	<u>skeudenn</u> b. -où darllun.
<u>ruilhañ</u> bf. rholio.	<u>skeul</u> b. -ioù ysgol ("ladder").
<u>rumm</u> g. -où rhyw, math.	<u>skevent</u> lls. ysgyfaint.
<u>ruz</u> ans. coch.	<u>skiant</u> b. -où 1. synnwyr; 2. gwyddoniaeth.
<u>sae</u> b. -où ffrog, gwân.	<u>skignañ</u> bf. lledu, gwasgaru.
<u>sachañ</u> bf. tynnu.	<u>sklaer</u> ans. clir.
<u>sac'h</u> g. <u>seier</u> sach, cwd.	<u>sklêrijenn</u> b. goleu (nid mate- rol).
<u>sailh</u> g. -où bwced.	<u>sko</u> gw. <u>skeiñ</u> .
<u>sal</u> b. -ioù ystafell.	<u>skoaz</u> b. <u>divskoaz</u> ysgwydd.
<u>sall</u> ans. hallt.	<u>skoed</u> g. -où 1. tarian; 2. 3 francs.
<u>samm</u> g. -où baich.	<u>skol</u> b. -ioù ysgol ("school").
<u>sankañ</u> bf. suddo; gwthio.	<u>skopañ</u> bf. poeri.
<u>sant</u> g. <u>sent</u> sant.	<u>skorn</u> g. ia.
<u>santout</u> bf. teimlo.	<u>skrabañ</u> bf. crafu.
<u>saotr</u> g. -où staen.	<u>skrid</u> g. -où ysgrif, testun.
<u>saoud</u> gw. <u>buoc'h</u> .	<u>skrij</u> g. -où ysgryd.
<u>Saoz</u> g. -on Sais.	<u>skrivagner</u> g. -ien ysgrifen- nwr.
<u>sav</u> gw. <u>sevel</u> ; <u>bezañ</u> en e <u>sav</u> sefyll.	

<u>skrivañ</u> bf. ysgrifennu.	<u>serr</u> ans. cau, ar gau.
<u>skubañ</u> bf. ysgubo.	<u>servij</u> g. - <u>où</u> gwasanaeth.
<u>skubellenn</u> b. - <u>où</u> ysgubell.	<u>setu</u> adj. dyma, dyna.
<u>skuilhañ</u> bf. tywallt.	<u>seul</u> g. - <u>ioù</u> sawdl.
<u>skuizh</u> ans. blinedig.	<u>seul</u> ans. sawl; gyda chymh., e.e. <u>seul vuioc'h seul wel-</u> <u>loc'h</u> goreu po fwyaf.
<u>se</u> rhag. hynny; - <u>se</u> geiryn dang. ...hwnnw, ...hon- no, ...hynny.	<u>seurt</u> g. - <u>où</u> math.
<u>seblant</u> g. - <u>où</u> golwg; ar- goel.	<u>sevel</u> (<u>sav</u>) bf. 1. codi (nid "sefyll"); 2. adeiladu; 3. cyfansoddi.
<u>seblantout</u> bf. ymddangos.	<u>seven</u> ans. moesgar.
<u>segal·enn</u> b. gronyn o rŷg.	<u>sevenadur</u> g. - <u>ioù</u> diwylliant.
<u>sec'h</u> ans. sych.	<u>si</u> g. - <u>où</u> gwendid, bai.
<u>sec'hed</u> g. syched.	<u>sil</u> g. - <u>où</u> hidl.
<u>sec'hor</u> b. sychder (tywydd)	<u>siminal</u> b. - <u>ioù</u> simnai.
<u>seier</u> gw. <u>sac'h</u> .	<u>sioul</u> ans. tawel.
<u>seitek</u> rhif. dau ar bymtheg	<u>sistr</u> g. seidr.
<u>seiz</u> g. sidan.	<u>siwazh</u> adj. ysywaith.
<u>seizh</u> rhif. saith.	<u>sizailh</u> g. - <u>où</u> siswrn.
<u>selaou</u> bf. (<u>ouzh</u>) gwrando (ar).	<u>sizhun</u> b. - <u>ioù</u> wythnos.
<u>sell</u> g. - <u>où</u> edrychiad.	<u>soavon</u> g. sebon.
<u>sellout</u> bf. (<u>ouzh</u>) edrych (ar).	<u>solier</u> b. - <u>où</u> nenlofft.
<u>seniñ</u> (<u>son</u>) bf. canu (off- eryn).	<u>son</u> g. - <u>ioù</u> l.sain; 2. alaw.
<u>sent</u> gw. <u>sant</u> .	<u>son</u> gw. <u>seniñ</u> .
<u>sentiñ</u> bf. (<u>ouzh</u>) ufuuddhau (i).	<u>soñj</u> g. - <u>où</u> meddwl, syniad.
	<u>sonn</u> ans. stond, syth.
	<u>soubañ</u> bf. mwydo.

<u>soubenn</u> b. cawl.	<u>stern</u> g. - <u>ioù</u> l.ffrâm; 2. gwýdd.
<u>soudard</u> g. - <u>ed</u> milwr.	<u>stlakañ</u> bf. clecian.
<u>souezh</u> b. syndod.	<u>stok</u> g. ergid.
<u>spered</u> g. - <u>où</u> ysbryd.	<u>stok</u> gw. <u>stekiñ</u> .
<u>spern'enn</u> b. draen(en).	<u>stouiñ</u> bf. ymostwng.
<u>spi</u> g. gobaith.	<u>stourm</u> g. - <u>où</u> brwydr; bf. ym- ladd.
<u>spilh/enn</u> b. / <u>où</u> pin.	<u>strakal</u> bf. clindarddach.
<u>splann</u> ans. clir, amlwg.	<u>strad</u> g. - <u>où</u> gwaelod.
<u>spont</u> g. dychryn.	<u>streviañ</u> bf. tisian.
<u>spontañ</u> bf. dychryn.	<u>strizh</u> ans. 1.cul; 2.caeth.
<u>spoue</u> g. 1.ysbwng; 2.corc.	<u>stroñs</u> g. - <u>où</u> ysgytiad, plwc.
<u>spoum</u> g. ewyn.	<u>studi</u> b. - <u>où</u> astudiaeth.
<u>stad</u> b. - <u>où</u> 1.cyflwr, sef- yllfa; 2.gwladwriaeth; 3. <u>stad a zo ennon yr</u> wyf yn falch.	<u>stumm</u> g. - <u>où</u> ffurf.
<u>stag</u> ans. cysylltiedig, clymedig.	<u>stur</u> g. - <u>ioù</u> llyw.
<u>stal</u> b. - <u>ioù</u> siop.	<u>sukr</u> g. siwgr.
<u>stank</u> ans. aml.	<u>tabut</u> g. - <u>où</u> fffrae.
<u>stardañ</u> bf. gwasgu; tynhau	<u>tad</u> g. - <u>où</u> tad.
<u>start</u> ans. soled, ffyrf.	<u>tad-kaer</u> g. <u>tadoù-k</u> . tad-ynghyfraith.
<u>stekiñ</u> (<u>stok</u>) bf. (<u>ouzh</u>) cyffwrdd (â).	<u>tad-kozh</u> g. <u>tadoù-k</u> . tad cu.
<u>stennañ</u> bf. sythu.	<u>taer</u> ans. taer; selog.
<u>ster</u> g. - <u>ioù</u> ystyr.	<u>tagañ</u> bf. tagu.
<u>stêr</u> b. - <u>ioù</u> afon.	<u>tach</u> g. - <u>où</u> hoel.
<u>stered'enn</u> b. seren.	<u>tachenn</u> b. - <u>où</u> maes, arwynebedd.
	<u>tal</u> g. - <u>ioù</u> talcen.

<u>talvezout</u> (talv a <u>talvez</u>)	<u>tener</u> ans. tyner.
bf. 1. golygu, arwydd- ocàu; 2. bod yn werth; cael ei ddefnyddio; 3. talu yn ôl.	<u>tenn</u> g. -où ergid (o wn); bw- led.
<u>talvoudegezh</u> b. -ioù 1. gwerth; 2. ystyr, ar- wyddocâd.	<u>tenn</u> ans. 1. tyn; 2. annodd.
<u>talvoudus</u> ans. defnyddiol; prisiadwy.	<u>tennañ</u> bf. 1. tynnu allan neu i ffwrdd; 2. saethu.
<u>tamall</u> bf. cyhuddo; cery- ddu.	<u>teñval</u> ans. tywyll.
<u>tamm</u> g. -où tamaid.	<u>teñvalijenn</u> b. tywyllwch.
<u>tan</u> g. tân.	<u>teñzor</u> g. ioù trysor.
<u>taol</u> g. -ioù ergid.	<u>teod</u> g. -où tafod.
<u>taol</u> b. -ioù bwrdd.	<u>terriñ</u> (<u>torr</u>) bf. torri ("break").
<u>taol</u> gw. <u>tenrel</u> .	<u>teurel</u> (<u>taol</u>) bf. taflu.
<u>tapout</u> bf. dal.	<u>teuziñ</u> bf. toddi.
<u>tarv</u> g. <u>tirvi</u> tarw.	<u>tev</u> ans. tew.
<u>tarzh</u> g. ffrwydriad; tar- ddiad.	<u>tevel</u> (<u>tay</u>) bf. tewi.
<u>tas</u> g. -où cwpan.	<u>ti</u> g. -ez tŷ.
<u>tav</u> gw. <u>tevel</u> .	<u>tiegezh</u> g. -ioù teulu.
<u>tavañjer</u> b. -ioù arffedog.	<u>tiez</u> gw. <u>ti</u> .
<u>tavarn</u> b. -ioù tŷ tafarn.	<u>tirvi</u> gw. <u>tarv</u> .
<u>te</u> g. te.	<u>toenn</u> b. -où to.
<u>te</u> rhag. ti.	<u>tog</u> g. -où het.
<u>tec'h</u> g. ffo; <u>dindan</u> d. ar ffo.	<u>tomm</u> ans. twym.
<u>teir</u> rhif. tair.	<u>ton</u> g. -ioù tiwn.
	<u>torfed</u> g. -où troedd.
	<u>torgenn</u> b. -où bryn.
	<u>torchañ</u> bf. sychu ("wipe").
	<u>torr</u> ans. wedi torri.

<u>torr</u> gw.	<u>terriñ</u> .	<u>tresañ</u> bf.	llunio.
<u>tost</u> ans.	agos.	<u>treut</u> ans.	tenau, prin.
<u>touell</u> g.	twyll.	<u>treuz</u> g.	-ou trwch.
<u>touiñ</u> bf.	tyngu.	<u>treuziñ</u> bf.	croesi.
<u>toull</u> g.	-ou twll; ans. tyllog.	<u>tri</u> rhif.	tri.
<u>tour</u> g.	-iou twr.	<u>triwec'h</u> rhif.	deunaw.
<u>tra</u> g.	-ou peth.	<u>trizek</u> rhif.	tri ar ddeg.
<u>tra</u> (ma) cys.	tra.	<u>tro</u> b.	-iou 1.tro; 2.gwaith (1, 2, 3...).
<u>traezh</u> g.	tywod (nid "traeth").	<u>tro</u> gw.	<u>treiñ</u> .
<u>traezhenn</u> b.	-ou traeth.	<u>troad</u> g.	<u>treid</u> , <u>daoudroad</u> troed.
<u>traoñ</u> g.	gwaelod; <u>en t.</u> , <u>d'an t.</u> i lawr.	<u>troc'h</u> g.	toriad.
<u>traonienn</u> b.	-ou dyffryn.	<u>troc'hañ</u> bf.	torri ("cut").
<u>tre</u> adv.	dros ben.	<u>troidigezh</u> b.	-iou cyfieithiad.
<u>tregas</u> g.	pryder, gofid.	<u>trouz</u> g.	-ou twrf, sŵn.
<u>tregasin</u> bf.	peri gofid i.	<u>trubard</u> g.	-ed bradwr.
<u>tregont</u> rhif.	deg ar hu- gain.	<u>truez</u> b.	trugaredd.
<u>trec'h</u> ans.	buddugol; g. -iou buddugoliaeth.	<u>trugarekaat</u> bf.	diolch.
<u>treiñ</u> (tro)	bf. 1.troi; 2.cyfieithu.	<u>trugarez</u> b.	diolch (nid "tru- garedd").
<u>treid</u> gw.	<u>troad</u> .	<u>tu</u> g.	-iou tu, ochr.
<u>tremen</u> bf.	mynd heibio, pasio.	<u>tud</u> gw.	<u>den</u> .
<u>trenk</u> ans.	sur.		
<u>tres</u> g.	-ou 1.llun; 2.go- lwg.	<u>ugent</u> rhif.	ugain.
		<u>uhel</u> ans.	uchel.
		<u>ul</u> bann.amh.	(o flaen <u>l</u>).
		<u>un</u> bann.amh.	(o flaen <u>d</u> , <u>t</u> , <u>n</u> ,

<u>h</u> , neu llaf.).	<u>war</u> ardd. ar.
<u>unan</u> rhif. un; rhag. un.	<u>war-dro</u> adf. ardd. tua, oddeutu.
<u>unnek</u> rhif. un ar ddeg.	<u>warc'hoazh</u> adf. yfory.
<u>ur</u> bann. amh. (o flaen cyts. <u>warlene</u> adf. y llynedd. ag eithrio <u>d</u> , <u>t</u> , <u>n</u> , <u>h</u> , <u>l</u>).	<u>war-lerc'h</u> adf. ardd. ar ôl.
<u>urzh</u> b. - <u>ioù</u> 1. trefn; 2. urdd; 3. gorchymyn.	<u>war-raok</u> adf. ymlaen.
	<u>zoken</u> adf. hyd yn oed.
<u>va</u> rhag. fy.	
<u>vi</u> g. - <u>ou</u> wy.	
<u>voulouz</u> g. melfed.	

* * *

OL-DDODIAID

- AAT bf.: skañvaat ysgafnhau.
- AD g. neu b. -ou: sac'had llond sach (cenedl y gair syml).
- AD g. /iz, /idi: Breizhad Llydawr, lls. Breizhiz; Brestad brodor o Frest, lls. Brestiz, Brestidi (N.B.: dim bannod o flaen lls. yn /iz: Breizhiz y Llydawyr, ond ar Vrestidi).
- ADEG b. -ou: c'hoarzhadeg chwerthiad (llawer o bobl yn chwerthin ynghyd).
- ADENN b. -ou: c'hoarzhadenn chwerthiad (un dyn yn chwerthin).
- ADUR g. (ond plijadur b.) -ioù: aozadur trefniad (N.B.: ni chyfetyb â'r Cy. -adur).
- ADUREZH b. -ioù: naetadurezh glanweithdra.

- AL bf.: soñjal meddwl.
- AN l.p.u.m.pr.
- AN bf.: aliañ cynghori.
- AN gr.eithaf.
- AOUA bf.: avalaoua afaleua.
- AS 3.p.u.m.gff.
- AT ans.: breizhat (llyth.fach !) Llydewig.
- AT ans.ebych.: kaerat bleunienn ! mor hardd y blodyn !
- AT bf.: kuzhat cuddio.
- DED b.: gwanded gwendid.
- DER g. -ioù: izelder iselder.
- DI g. -où: karrdi cartty.
- E 3.p.u.m.amh.
- EK ans.: askornek esgyrnog.
- EK ans.: brezhonek Llydaweg.
- ED amhers.m.amh.
- EG g. /eien: marc'heg marchog.
- EG g.: brezhoneg Llydaweg (iaith).
- EG b. -où, -i: segaleg cae o rŷg.
- EGZH b.: gouiziegezh gwybodaeth.
- EC'H 2.p.lls.m.amh.
- EL ans.: doueel duwiol.
- ELEZH b.: doueelezh duwioldeb.
- EMP l.p.lls.m.amh.
- EN l.p.u.m.amh.
- ENN b. -où: paperenn pisyn o bapur.
- ENT 3.p.lls.m.amh.

- ENTEZ b.: paourentez tlodni.
- ER g. -iен: kiger cigydd; brezhoneger rhywun sydd yn medru Llydaweg.
- ER amhers.m.pr.
- EREZH g.: goaperezh gwatwar.
- ES 2.p.u.m.amh.
- ET rhangym.: kollet wedi ei golli.
- ETA bf.: pesketa pysgota.
- EZ b. -ed: ramzez cawres.
- EZ 2.p.u.m.pr.
- EZH b. -ioù: pinvidigezh cyfoeth.
- FE 3.p.u.am.pr.
- FED amhers.am.pr.
- FEC'H 2.p.lls.am.pr.
- FEMP 1.p.lls.am.pr.
- FEN 1.p.u.am.pr.
- FENT 3.p.lls.am.pr.
- FES 2.p.u.am.pr.
- I 2.p.u.m.dyf.
- IK ans.: berrik go fyr.
- IDI gw. -AD.
- IDIGEZH b. -ioù: kavidigezh caffaeliad.
- IEZH b. -où: belegiezh offeiriadaeth.
- IG g. neu b.: levrig llyfr bach; lls. fel lls. y gair syml + -igoù: levrioùigoù.
- IMP 1.p.lls.m.dyf.
- IN 1.p.u.m.dyf.
- IN bf.: dihuniñ deffro.

- INT 3.p.lls.m.dyf.
- IS 1.p.u.m.gff.
- IT 2.p.lls.m.pr.
- IZ b.: koantiz tlysni.
- IZ ans. gw. -AD.
- JE, -JED, -JEC'H, -JEMP, -JEN, -JENT, -JES = -FE, -FED
etc. (amh. yn lle pr., ond dim fawr wahaniaeth o ran
ystyr).
- JOD amhers.m.gff.
- JOC'H 2.lls.m.gff.
- JOMP 1.lls.m.gff.
- JONT 3.lls.m.gff.
- JOUT 2.u.m.gff.
- NEZ b.: furnez callineb, doethineb.
- NI b.: kozhni henaint.
- O 3.p.u.m.dyf.
- OC'H gr.gymharol.
- OMP 1.p.lls.m.pr.
- ONI b. -ou: c'hwervoni chwerwdod.
- ONIEZH b.: yezhoniezh ieitheg.
- ONT 3.p.lls.m.pr.
- OR amhers.m.dyf.
- OT 2.p.lls.m.dyf.
- OUR g. -ien: beajour teithiwr; brezhonegour ysgolhaig
yn y Llydaweg.
- TED, -TER = -DED, -DER ar ôl cyts. galed.
- US ans.: skuizhus blinderus.
- VA g. -ou: c'hoariva theatr.

- VEDENN b. -où: dekvedenn degfed, degwm.
- VET trefn.: dekvet degfed.
- VEZH g. neu b. -ioù: nozvezh noswaith (cenedl y gair
syml).

Nodiadau:

1. Mewn rhai amgylchiadau, ceir -i- rhwng y bôn a'r olldodiad: -iañ yn lle -añ, -iad yn lle -ad, etc.
2. Gweithiau hefyd fe fydd cytsain olaf y bôn yn caledu neu yn meddalu: aked>aketus; mat>madelezh.

RHAGDDODIAID

AD-: advlaz adflas; adc'hounit adennill.

KEN-: kenvreur cymrawd.

DAM-: damvougañ hanner fygu.

DI-, DIS-: dilabour di-waith; didoullañ cywiro tyllau;
dislavarout gwrth-ddweud.

EM-: emlazh hunanladdiad (nid "ymladd").

PEUR-: peurzebriñ bwyta yn gyfangwbl.

RAK-, RAG-: rakvarn rhagfarn; ragany rhagenw.